

niet-betaalde arbeid, en aan het betalen van maatschappelijk nuttige activiteiten. Het colloquium van 1988 dat hiervan een synthese moest maken, trok nog vele geïnteresseerden aan maar was tegelijk de zwanenzang van Polekar. Een voor een haakten de oude voorttrekkers af tot er nog maar een kleine kern overbleef. Het was het einde van wat ooit de leidende denktank van de Vlaamse linkerzijde werd genoemd.

Het archief van Polekar werd eind 2005 door Frank Moulaert aan Amsab-ISG overgedragen, dankzij de goede zorgen van Natan Hertogen die het materiaal eerst gebruikt had voor zijn licentiaatsverhandeling over Polekar. Moulaert speelde een centrale rol in Polekar: hij zat in de stuurgroep en verzorgde de contacten met *De Nieuwe Maand*. Het is waarschijnlijk dat het archief van de verschillende werkgroepen nog verspreid zit bij de leden van de werkgroepen. Maar de 5 dozen materiaal en de 24 beschrijvingen zijn in alle geval al een uitstekende bron voor de studie van deze bijzonder invloedrijke werkgroep.

(1) Deze inleiding is grotendeels gebaseerd op de licentiaatsverhandeling van N. HERTOGEN, *Polekar (Werkgroep politieke economie en arbeid). Ideeënvijver voor links Vlaanderen 1978-1989. Een socio-politiek parcours naar centerstage*, UGent, licentiaatsverhandeling, 2005, 258 p.

(2) Amsab-ISG, Archief Polekar, *Wat is Polekar?* Voorstellingstekst, 1985, nr. 375, 14.

Het inventariseren van mondelinge historische bronnen in Amsab-ISG

Bart De Nil, Amsab-ISG

Over mondelinge geschiedenis is er de laatste jaren al heel wat geschreven en gezegd. Zij het dan vooral over de productie en het valoriseren van mondelinge historische bronnen voor allerlei erfgoedprojecten. Over de uiteindelijke bewaring en ontsluiting van deze bronnen is minder geweten. Uit het eindverslag van het onderzoeksproject *Van horen zeggen: mondelinge, historische bronnen bewaren en ontsluiten* uit 2004 blijkt dat het hiermee niet zo goed is gesteld. In dit verslag, dat werd opgesteld op basis van een bevraging binnen de sector en een onderzoek van enkele zogenaamde 'best cases', kwam Roel Vande Winkel tot de vaststelling dat: "De bewaring/ontsluiting van in het verleden geproduceerde/verworven bronnen-collecties doorgaans problematisch is. De toegang tot vele interviews wordt inhoudelijk belemmerd (vb. door een gebrek aan catalogisering/ontsluiting of het ontbreken van randdocumenten) evenals de materiële toegankelijkheid (vb. door de fysieke degeneratie van geluids- en beeld dragers). Vaak zijn onvoldoende tijd, middelen en expertise voorhanden om deze problemen het hoofd te bieden." Redenen genoeg om bij de beleidsaanbevelingen te pleiten voor de oprichting van

een expertisecentrum voor mondelinge geschiedenis en voor de ontwikkeling van een gestandaardiseerde catalogiemodule. Maar toch wijst Vande Winkel erop dat elk van de geconsulteerde instellingen op haar terrein een voorbeeldfunctie vervult. Over Amsab-ISG schrijft hij: "Het Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis ontwikkelde een gesofisticeerd programma om mondelinge, historische bronnen te ontsluiten." Een vleeiende opmerking, alhoewel ik hieraan eerlijkheidshalve moet toevoegen dat we nog maar aan het begin staan van het procesmatig ontsluiten van mondelinge bronnen; want zoals het archiveren van een papieren archief veel meer is dan het vullen van archiefdozen, vergt de ontsluiting van historische mondelinge bronnen het nodige vakmanschap en technische infrastructuur.

Het gesofisticeerd programma waarnaar hij verwijst is de Accesdatabank waarin momenteel 309 interviews staan beschreven. Het merendeel is afkomstig van de vakgroep Nieuwste Tijden van de Universiteit Gent die zich binnen de academische wereld de pionier in het gebruik van de mondelinge geschiedenis voor historisch onderzoek mag noemen. Geregeld zet deze vakgroep grote interviewprojecten op in het kader van studentenoefeningen en hij werkt nauw samen met de erfgoedsector om de mondelinge geschiedenis te populariseren. Een voorbeeld hiervan is de uitgave, samen met het Vlaams Centrum voor Volkscultuur, van de dvd *Van Horen Zeggen: Mondelinge Geschiedenis in de praktijk*. De interviews die pasten in de collectie of werden gemaakt in samenwerking met Amsab-ISG werden door de vakgroep aan

de instelling geschonken.

Hieronder volgt een beschrijving van de verschillende collecties in de databank opgenomen; voor de databankstructuur diende de webcatalogus van de National Sound Archive van de British Library als voorbeeld. Na de beschrijving kregen de paradocumenten (transcriptie van het interview, uitgeschreven onderzoeksproject, identificatiefiches van de respondenten enz.), geschoond en opgeborgen in zuurvrije dozen, een plaats in het departement Archief, de dragers (audiocassettes) werden overgebracht naar het departement Beeld & Geluid. Deze databank is een bescheiden startpunt, met de beschrijving van de interviews werd een eerste stap gezet in het proces van bewaring en ontsluiting van mondelinge historische bronnen. In een volgende fase moeten de analoge dragers (audiocassettes) omgezet worden naar een digitaal formaat. We willen hierbij echter niet over één nacht ijs gaan. Het heeft immers geen zin om een lijst van digitale audiobestanden te presenteren als men die niet kan koppelen aan een geavanceerde beschrijvingsmodule die met een zoekmodule via het internet raadpleegbaar is. Voor de realisatie van een dergelijk informaticaplatform zijn sectoroverschrijdende samenwerkingsverbanden nodig. Daartoe sloegen, gecoördineerd door de vakgroep Nieuwste Geschiedenis van de Universiteit Gent, de tien erfgoedcellen, de vier archiefinstellingen (Amsab-ISG, ADVN, KADOC, Stadsarchief Antwerpen), het VRT-Geluidsarchief Radio, Volkscultuur-Vlaanderen en het Vlaams Centrum voor Volkscultuur de handen in elkaar. Met als resultaat dat in het najaar kan worden ge-